

Språkets funktion 18

2-3.6.2022 Åbo Akademi

Abstraktit

Abstrakt

Puhuttu ja kirjoitettu kieli audiovisuaalisissa teksteissä

Tuuli Ahonen, Itä-Suomen yliopisto

Tekstityyissä audiovisuaalisissa teksteissä, kuten elokuvissa, kielet kulkevat eri tasoilla osana kokonaisuuden luomista. Toisaalta merkityksiä ovat luomassa näissä teksteissä käytetty puhuttu kieli mutta myös sen käännös eli tekstitykset. Tutkimuksissani tarkastelen näitä kahta kielenkäytön tasoa sekä sitä, miten kuva ja ääni niihin vaikuttavat.

Tietämättömyyden aukkojen paikkaamista

Esa Itkonen

Vaikka satelliittien ottamat valokuvat osoittavat Maan olevan pallonmuotoinen, 'Flat Earth'-liikkeellä on yhä oma kannattajakuntansa. Tilanne on samansuuntainen kielitieteessä, eli totuuksia ei riittävän usein tunnusteta totuuksiksi. Poimin esiin kaksi tapausta: 1) Adjektiiviattribuutti-kongruenssille **on** annettu funktionaalinen selitys. 2) Strukturalismi **ei** väitä, että kielen rakenne (= *langue*) olisi "riippumaton" kielen käytöstä.

Käsite ruotsinsuomalainen

Annika Koskelainen, Åbo Akademi

Tutkimusta tehdessäni olen todennut, että käsite ruotsinsuomalainen ei olekaan ihan yksiselitteinen. Kuka saa kutsua itseään ruotsinsuomalaiseksi? Miten käsitettä määritellään ja mitä käsite merkitsee Ruotsissa kasvaneille suomalaistaustaisille? Näitä asioita problematisoin ja pohdin väitöskirjani ensimmäisessä artikkelissa tutkimalla, mitä käsitteestä sanotaan haastatteluissa ja kirjallisuudessa. Esitelmässäni esitän alkuvaiheessa olevan artikkelini alustavaa suunnitelmaa.

Så-konstruktio suomenruotsissa

Klaus Kurki, Turun Yliopisto

”Tydiligen så var dom inte nöjda” on tavallinen esimerkki så-konstruktioista, joka asettaa verbin kolmannelle paikalle. Konstruktio on erityisen laajalti käytössä suomenruotsissa, jossa så:n eteen voidaan asettaa lähes mitä tahansa: ”Toaletten så är här till höger...” Konstruktion tehtävää tarkasteltaessa on spekuloitu suomenkin vaikutusta. Mitä konstruktioista voidaan saada selville korpusdatan avulla?

Monimutkaisuus ja selkokieli

Mikko Laasanen

Monimutkaisuus on monimutkainen käsite, joka voidaan ymmärtää ja määritellä eri tavoin. Kielessä monimutkaisuutta on tutkittu etenkin kielitypologisessa kontekstissa, jossa aihetta on lähestytty sekä absoluuttisesta että relatiivisesta näkökulmasta. Monimutkaisuus liittyy myös selkokielen tutkimukseen, jossa tavoitteena on luoda ja kehittää yleiskieltä yksinkertaisempaa kielimuotoa.

Lähihoitajaopiskelijan pätevyyskertomukset: vuorovaikutuksellisia keinoja tuoda asiantuntijuutta esille

Saija Merke, Åbo Akademi

Tutkin lähihoitajaopiskelijoiden opintopiirissä kertomia narratiiveja, joissa opiskelijat kuvaavat haastavia hoitotilanteita. Analysoin puhujien tapaa tuoda esille pätevän toimijan statusta. Enfieldin (2011) mukaan status voi olla ominaisuus tai vuorovaikutuksen kautta saavutettua. Puhujat käyttävät suoraa esitystä luomaan episteemistä etusijaa ja tietävän statusta. He päättävät narratiivin nesessiivisillä nollapersoonaa-rakenteella, joka kutsuu vastaanottajia yhtymään narratiivin moraaliseen sanomaan.

Yhdyssanat ja mitä kielenkuvaus oikein kuvaa

Tommi Nieminen, Tampereen yliopisto

Onko yhdyssanoja olemassa? Ainakin se on hankalasti deskription ja preskription rajalla. Tästä kysymyksestä on hyvä ponnistaa siihen, mikä oikein on kielitieteen tutkimuskohde – ja onko sitä.

Yhteiskuntarauha Suomen hallitusohjelmissa 1917–1937 ja 1944–1970

Urpo Nikanne, Åbo Akademi

Suomen hallitusohjelmissa on esitetty yhteiskuntarauhaa uhkaavia väestöryhmiä ja väestöryhmien välisiä jännitteitä. Itsenäistymisen ja sisällissodan jälkeen uhkaksi lailliselle järjestykselle koettiin sosialistit, mutta 1920-luvun lopussa tuli uusiakin uhkia ja välirauhansopimuksen (1944) jälkeen uhkakuva muuttui. Esityksessäni käsittelemme hallitusohjelmatekstien kohtia, joissa tavoitellaan yhteiskuntarauhan saavuttamista ja nimetään uhkia.

Nimeäminen selkokieltä käyttävillä aikuisilla ja verrokeilla

Anneli Pajunen ja Idastiina Valtasalmi, Tampereen yliopisto

Kuvien nimeämistehtävillä tutkitaan kielenpuhujien semanttis-leksikaalista tietoa. Nimeämisprosessi on monitahoinen ja edellyttää kuvatun tunnistamista, nimen löytämistä sekä korrektiin äänneasun tuottamista. Vertailemme esitelmässämme selkokieltä käyttävien kehitysvammaisten ja verrokkien nimeämistä 100 olio- ja tapahtumakuvan avulla. Kuvat ovat kansainvälisestä Picture Naming -projektista (Szekely ym. 2003, 2005) ja nimet on kerätty E-Prime-ohjelmalla. Vertailu perustuu reaktioaikoihin ja laadulliseen koodaukseen.

Huntukysymys -populismien kieli ja sukupuoli

Laura Parkkinen, Åbo Akademi

Ranskan vaaleissa 2022 musliminaisten huntu nousi kynnykskysymykseksi. Tässä analysoidaan populismien kieltä ja miten Marine Le Penin kieli poikkeaa Jean-Marie Le Penin kielestä. Tutkimuskehikkona on retorinen analyysi ja diskurssianalyysi. Tutkimuksessa selviää että kun isä Le Pen käytti sanoja ”vaara” ja ”uhka” maahanmuuton yhteydessä Marine Le Pen käyttää taloudellisia termejä ja toisaalta korostaa sukupuoltaan. Lopuksi vedetään paralleelleja muihin naispopulisteihin ja pohditaan, miten populistin sukupuoli auttaa populismien valtavirtaistumiseen.

VR-simulaatio kielenoppimisen tukena

Riikka Partanen, Lapin AMK

Tarkastelen hoitotyöhön suunnatun VR-simulaatiopelin kehittämistä kielenoppimisen näkökulmasta. Pelissä eteneminen perustuu suullisiin puheakteihin, ja pelin vuorovaikutteisuus perustuu puheteknologiaan. Simulaatiopeli tarjoaa rauhallisen kielenoppimisympäristön, mikä on merkityksellistä, koska oppijan kielen aksentti ja sujumaton puhe saavat kielenoppijan usein arastelemaan kommunikaatiotilanteita uudella kielellä. VR-potilaan kanssa viestiessä on mahdollista tehdä toistoja, mitä vaaditaan sujuvaan kielenkäyttöön vieraalla kielellä.

Kuvan rooli Instagram julkaisujen informaatorakenteessa

Jutta Rosenberg, Åbo Akademi

Tämän tutkimuksen tavoite on selvittää multimodaalisuuden vaikutusta Instagram-julkaisujen informaatorakenteeseen. Instagram-julkaisut koostuvat kuvasta ja lähes aina kuvatekstistä, eli ne ovat muodoltaan multimodaalisia. Tarkastelun kohteena on siis multimodaalinen teksti, joka koostuu visuaalisista ja verbaalisista moodeista, eli kuvasta ja kuvatekstistä. Tutkimuskysymykseni on mikä on kuvan rooli päivityksen teema-reema jäsentelyyn.

Käsitteellistämisen haasteet tuotekehityksessä

Mikko Sääskilähti, Aalto yliopisto

Tuotekehityksessä ja innovaatiotoiminnassa kehitettäviä ratkaisuja ei käsitteellistetä kunnolla eikä ratkaisua vastaavaa yleiskäsitettä kyetä nimeämään. Tämä voi johtaa siihen, ettei suunnittelija käytännössä tiedä tarkalleen, mitä on suunnittelemassa. Erityisesti alan käsitteistöä huonosti tuntevalle konsulttisuunnittelijalle puutteet käsitteellistämässä voivat olla iso ongelma ja kallis yhteiskunnallinen haaste. Hyvä käsitesuunnittelu on hyvän tuote- ja palvelusuunnittelun edellytys.

Juustossa löytyy ja selityksissä piisaa: suomen kielen inessiivisubjekteista ja niiden vastaanotosta

Jussi Ylikoski, Oulun yliopisto

Suomen kielen lausetyyppejä kuvattaessa erityisen paljon huomiota on kiinnitetty eksistentiaalilauseisiin ja niille ominaisiin partitiivimuotoisiin, usein subjektiksi tulkittuihin argumentteihin. Huomiotta ovat kuitenkin jääneet merkitykseltään eksistentiaaliset lauseet, joissa partitiivin virkaa tuntuu toimittavan inessiivi. Esitelmässäni tarkastelen inessiivisubjektillisten lauseiden olemusta ja rajoja sekä sitä, miten ja miksi kielen käyttäjät tällaisia lauseita hyväksyvät.